

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهکارهای برگردان

مفاهیم معنوی به فیلم‌نامه

(مجموعه مقاله‌ها و گفت‌وگوها)

سرشناسه: راهکارهای برگردان مفاهیم معنوی به فیلم‌نامه (نخستین: ۱۳۸۹: قم)
عنوان و نام پدیدآور: ویژه‌نامه راهکارهای برگردان مفاهیم معنوی به فیلم‌نامه / ویراستاران محمدصادق دهقان، رقیه چاووشی؛ تهیه‌کننده مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما.
مشخصات نشر: قم: صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۳۸۴ ص.

شابک: 978-964-514-209-2

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: سینما — جنبه‌های مذهبی — کنگره‌ها

موضوع: فیلم‌نامه‌نویسی — کنگره‌ها

شناسه افزوده: دهقان، محمدصادق، ویراستار

شناسه افزوده: چاووشی، رقیه، ویراستار

شناسه افزوده: صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهش‌های اسلامی

رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ / ۸۴ / ۱۹۹۴ PN

رده بندی دیویی: ۷۹۱/۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۴۲۷۶۷

ویژه‌نامه راهکارهای برگردان مفاهیم معنوی به فیلم‌نامه

کد: ۱۷۸۹

ویراستاران: محمدصادق دهقان و رقیه چاووشی

صفحه‌آرا: ندا فرحناک

تهیه‌کننده و ناشر: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

طراح جلد: حمید حاج‌رمضانعلی

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰۰

یها: ۶۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

نشانی: قم، بلوار امین، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

تلفن: ۲۹۱۹۶۷۰ - ۲۵۱۰ سامانه ارتباطات: ۱۱ - ۲۹۱۵۵۱۰

تهران: خیابان جام جم، ساختمان شهید رهبر، طبقه زیرزمین

تلفن: ۲۲۰۱۴۷۳۸ - ۲۱۰۲۲۰۱۴۴۹۹۷

دفتر خراسان: مشهد - خیابان امام خمینی، انتهای باغ ملی، ساختمان صبا، طبقه سوم

تلفن: ۲۲۱۵۱۰۸ - ۵۱۱۰ نامبر: ۲۲۱۵۱۰۶

www.irc.ir info@irc.ir

شابک: 978-964-514-209-2 ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۴-۲۰۹-۲

فهرست مطالب

- ..... ۳ خود را هنرمند بدانید، نه بازیگر
حضرت آیت الله جوادی آملی
- ..... ۱۳ سینمای دینی یا دین بر ساخته سینما: مسئله این است
ملکه شاهی
- ..... ۲۷ استفاده از شیوه‌های نوین نگارش فیلم‌نامه در تولید فیلم‌نامه‌های دینی
علی نوری اسکویی
- ..... ۴۱ لحظه خلق فیلم‌نامه دینی
علی رضا آرام
- ..... ۵۵ راهکارهای دینی و برنامه‌سازی برای نمایش شخصیت اولیا و معصومین (علیهم‌السلام) در
تلویزیون
رضا فرخ‌نژاد و علی اصغر ترکاشوند
- ..... ۸۷ نسبت ژانرهای اصلی با نگاه دینی
استاد منصور براهیمی
- ..... ۹۹ فیلم‌دینی و ژانر قدیسی
پاملا گریس

- رومانس (الگوی مناسب بازنمایی داستان‌های دینی در رسانه ملی) ۱۰۵
- حجت الاسلام علی رضایی آدریانی
- رویکرد نظام‌مند به آموزش مفاهیم مذهبی در قالب طنز ۱۵۵
- زهره خوش‌نشین
- جایگاه طنز در مذهب ۱۷۱
- جان مورلا
- ظرفیت ژانر «تراژدی» در بازنمایی داستان‌های سوگ انجام ۱۸۳
- حجت الاسلام علی رضایی آدریانی
- نقش فراروای در روایت دینی ۲۱۷
- دکتر علی عباسی ۲۱۷
- ساختار روایت در قصه‌های قرآن مجید ۲۳۱
- دکتر علی اصغر غلام‌رضایی
- روایت دینی و سطوح متن ۲۵۷
- حجت الاسلام غلام‌رضا یوسف‌زاده
- گرایش‌هایی در تحلیل فیلم دینی ۲۹۳
- ملاتی جی. رایت
- فیلم‌های کودکان و تخیل ۳۲۳
- جان سی. لیدن
- مطالعه موردی فیلم «تولد یک پروانه» ۳۴۵
- مجید سلیمانی

پیش‌گفتار

بی‌شک، یکی از چالش‌های امروزی جامعه ما، ضعف نظریه‌پردازی در ابعاد مختلف نظام فرهنگی مبتنی بر آموزه‌های دینی از جمله کاستی در تفسیر هنر دینی است. این کاستی‌ها موجب شده است تا متولیان بخش فرهنگی جامعه به‌ویژه در عرصه‌های سینما، تئاتر و داستان‌نویسی به درستی نتوانند هنر این مرز و بوم را در راستای اهداف بلند انقلاب اسلامی راهبری کنند.

این کاستی در حوزه سینما به دلیل تأثیر شگرفی که این رسانه داشته است، بیشتر به چشم آمده و تاکنون تلاش‌های فراوانی نیز برای جبران این کاستی انجام شده است.

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما به عنوان یکی از بخش‌های پژوهشی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران تلاش کرده است فعالیت‌هایی را در این زمینه سامان دهد که از جمله این فعالیت‌ها، برپایی همایش «راه‌کارهای برگردان مفاهیم معنوی به فیلم‌نامه» است.

در این همایش تلاش شد با گرد هم آوردن صاحب‌نظران و پژوهشگران با دیدگاه‌های متفاوت و آماده‌سازی بستری برای بیان نظرهايشان، زمینه انتقال نظرگاه‌های متفاوت بر محور فیلم‌نامه دینی فراهم شود. در این میان، یادآوری دو نکته ضرورت دارد:

۱. در این همایش بر «برگردان مفاهیم معنوی» و نه صرفاً دینی تأکید شد تا با پرهیز از بحث و جدل‌های بی‌پایان درباره درستی یا نادرستی ترکیب «سینمای دینی» یا «فیلم‌نامه دینی» بر ارائه راهکارهای علمی تمرکز شود. خواننده محترم نیز با نگاهی گذرا به عنوان مقاله‌های این مجموعه اذعان خواهد کرد که همایش در این زمینه موفق عمل کرده است.

۲. در عنوان همایش به جای «سینمای دینی» بر «فیلم‌نامه دینی» تأکید شد؛ چون فیلم‌نامه، یکی از مهم‌ترین و تعیین‌کننده‌ترین عنصر در ساخت و جهت‌دهی معنایی یک فیلم به شمار می‌رود. به همین دلیل، این نظر مفروض گرفته شد که اگر فیلم‌نامه دینی داشته باشیم، به احتمال قوی، فیلم‌نامه دینی هم خواهیم داشت.

اکنون آنچه پیش روی خوانندگان محترم، مقاله‌ها، سخنرانی‌ها و گفتگوهایی است که در متن و پیرامون همایش مطرح شده است. خواننده محترم با مروری بر این کتاب قرار دارد، درخواهد یافت که این مجموعه، گستره و چشم‌اندازی از زمینه‌های مورد بحث را نشان داده است. امید است ره‌آورد این تلاش‌ها، اعتلای هنر دینی در این مرز و بوم باشد.